

ПРОЛОГ

Старенький потяг зубчастої колії повз крутим схилом на запаморочливу висоту, й Едмонд Кірш роздивлявся зазубрені скелі вгорі. На віддалі, вбудований просто в скелю, наче висів у просторі масивний кам'яний монастир — немовби його дивовижним чином приєднали до прямовисного виступу.

Ця непідвладна часові святиня в Каталонії, що в Іспанії, витримує неблаганне земне тяжіння вже понад чотири століття, не відступаючи від первинного призначення — відгородити своїх мешканців від сучасного світу.

«Іронія долі в тому, що тепер вони перші дізнаються правду», — думав Кірш, гадаючи, що йому на це скажуть. Історично склалося так, що найнебезпечніші люди світу — то люди Божі... особливо тоді, коли їхнім божествам щось загрожує. «А я зібрався засунути розпечений спис в осине гніздо!»

Коли поїзд дістався верхівки, Кірш побачив самотню по-стать, яка чекала його на платформі. Висохлий, як кістяк, чоловік був вбраний у католицьку пурпурову сутану й біле рокето¹, голову його покривав пілеолус². Кірш упізнав

¹ Біла сорочка, що досягає колін, нагадує стихар, але з вузькими рукавами. Надягається поверх сутани. (Тут і далі прим. перекл.)

² Шапочка, яку носять духовні особи католицької церкви, від простих священиків до Папи Римського.

сухорляве обличчя з фотографій — і відчув несподіваний приплив адреналіну.

«Вальдеспіно зустрічає мене особисто!»

Єпископ Антоніо Вальдеспіно був в Іспанії особою вельми поважною, навіть грізною: не лише близький друг і порадник самого короля, а й один з найактивніших і найвпливовіших прибічників збереження традиційних католицьких цінностей і давніх політичних стандартів.

— Певне, ви Едмонд Кірш? — промовив єпископ, коли Кірш вийшов із вагона.

— Каюся, це я, — усміхнувся гість, тиснучи кістляву руку господаря. — Єпископе Вальдеспіно, хотів би подякувати вам за те, що призначили мені зустріч!

— Ну а я вдячний, що ви про неї *попросили*, — голос єпископа виявився сильнішим, аніж того очікував Кірш: чітким і проникливим, немов звук дзвона. — Нечасто до нас на пораду приходять науковці, особливо такі видатні, як ви. Прошу, проходите сюди.

Вальдеспіно вів Кірша платформою, і холодний гірський вітер розмаював його сутану.

— Маю зізнатися, — мовив Вальдеспіно, — я уявляв вас інакшим. Гадав, що побачу професора, а ви такий... — його дещо зневажливий погляд ковзнув стильним костюмом від *Kiton*, перейшов на черевики від *Barker* зі страусової шкіри, — кльовий... здається, так це називається?

Кірш усміхнувся ввічливо, подумавши: «Слово *кльовий* уже кількадесят років тому вийшло з моди».

— Прочитавши список ваших досягнень, — сказав єпископ, — я все ж не до кінця зрозумів, чим ви займаєтесь.

— Я спеціалізуюся на теорії ігор і комп'ютерному моделюванні.

— То ви створюєте комп'ютерні ігри, в які діти граються?

Кірш відчував, що єпископ насправді багато з чим обізнаний, просто вдає старомодного дивака. Точніше сказати,

Вальдеспіно знає про техніку страшенно багато й часто попереджає інших про її небезпеки.

— Ні, шановний єпископе, теорія ігор — це розділ математики, який вивчає закономірності, щоб робити прогнози щодо майбутнього.

— О так. Здається, я читав, що ви передбачили фінансову кризу в Європі кілька років тому? Коли ніхто до вас не дослухався, ви врятували всіх, винайшовши комп'ютерну програму, яка просто витягла Євросоюз із могили. Як ви сказали? «Мені тридцять три роки — у цьому віці Христос здійснив Своє воскресіння».

Кірш зніяковів.

— Погана була аналогія, ваше пресвященство. Я був молодий.

— Молодий? — тихо розсміявся єпископ. — А скільки ж вам зараз... сорок?

— Точно.

Старий усміхнувся; вітер напинав його одягу.

— Ну що ж, ми чекали, що землю успадкують тихі, а натомість вона належить молодим — тим, хто має хист до техніки, хто більше дивиться на відеоекран, ніж у власну душу. Мушу сказати, я ніколи не уявляв собі, що матиму причину зустріти провідника опору. Вони, знаєте, називають вас «пророком».

— У вашому випадку пророк з мене був не дуже, ваше пресвященство, — відказав Кірш. — Коли я спитав, чи можна мені зустрітися з вами й вашими колегами приватно, я оцінював імовірність того, що ви погодитесь, у двадцять відсотків.

— Але я кажу моїм колегам, що вірний завжди матиме користь, вислухавши невірного. Адже, чуючи глас диявола, ми глибше цінуємо глас Божий. — Старий єпископ усміхнувся. — Жартую, звісно. Перепрошую за старечий гумор. Іноді фільтри мене підводять.

Із цими словами єпископ Вальдеспіно зробив Кіршеві знак іти за ним:

— Усі інші чекають. Сюди, будь ласка.

Кірш обвів оком призначене місце — колосальну цитадель із сірого каменю, що примостилася на краю стрімкої скелі, яка прямовисно здіймається на сотні метрів над соковитою зеленню лісистого передгір'я. Відчувши острах перед такою висотою, Кірш відвів очі від провалля й рушив вузьким кам'яним хідником услід за єпископом, намагаючись зосередитися на майбутній зустрічі.

Кірш попрохав про аудієнцію трьох видатних духовних осіб після завершення великих зборів.

Парламенту світових релігій.

З 1893 року сотні духовних лідерів майже тридцяти релігій світу кожні кілька років збираються щоразу в новому місці — і міжрелігійна комунікація триває тиждень. Серед учасників багато впливових християнських священиків, юдейських рабинів, ісламських мулл з усього світу, а також індуїстські пуджарі, буддійські бгікшу, джайни, сикхи та інші.

Мета, яку проголошує цей парламент, — «плекати гармонію між світовими релігіями, будувати мости між різними формами духовності й радіти спільності всіх вір».

«Шляхетне завдання», — подумав Кірш, хоч і сприймав цю діяльність як пустопорожню — безглуздий пошук випадкових збігів серед мішанини давніх вірувань, вигадок і міфів.

Єпископ Вальдеспіно йшов попереду, а Кірш поглядав униз, іронічно промовляючи в думці: «Мойсей піднявся на гору, щоб прийняти Слово Боже... а я це зробив із геть протилежною метою».

Як вважав Кірш, він прибув сюди з етичного обов'язку, однак усвідомлював, що на цей візит його багато в чому штовхнули й гордощі: він передчував, як сидітиме навпроти цих клерикальних осіб і прорече їм неминучий кінець.

«Ви вже зробили свою спробу визначити істину для всіх».

— Я бачив ваше резюме, — раптом сказав єпископ, озирнувшись до Кірша. — Отже, ви вихованець Гарвардського університету?

— Так, був студентом.

— Знаю. Нещодавно я прочитав, що вперше за всю історію Гарварду серед вступників більше атеїстів і агностиків, ніж тих, хто визначає себе як послідовника будь-якої релігії. Це дуже промовиста статистика, пане Кірш.

«Що ж вам сказати, — хотів відповісти Кірш, — наші студенти розумнішають».

Вітер посилився, коли вони наблизилися до стародавньої кам'яної споруди. У тьмяно освітленому коридорі, куди вони ввійшли, повітря було важке й напоєне густим запахом ладану. Двоє людей заглиблювались у змістий лабіринт темних коридорів, і Кірш щосили намагався звикнути до темряви, ступаючи за господарем у довгому вбранні. Нарешті вони опинилися перед незвичайними, дуже маленькими дерев'яними дверима. Єпископ постукав, нахилився і зайшов, зробивши гостеві знак чинити так само.

Кірш, вагаючись, переступив поріг.

Він опинився в прямокутній кімнаті, високих стін якої не було видно за давніми фоліантами в шкіряних палітурках. Додаткові полиці подібно до ребер виступали зі стін, а між ними булькали й сичали чавунні батареї, так що кімната видавалася моторошно живою. Кірш підвів очі, поглянув на галерею з вигадливо оздобленою балюстрадою, що височіла над ним, являючи собою другий поверх, — і вже не мав сумнівів, куди потрапив.

«Славетна бібліотека Монтсеррату!» — зрозумів він, вражений тим, що його допустили в таке місце. Кажали, в цій священній кімнаті містяться рідкісні й унікальні тексти, доступні лише тим ченцям, які присвятили своє життя Богові й дали обітницю назавжди лишатися в цьому монастирі.

— Ви просили конфіденційності, — мовив єпископ. — Це наш найбільш відокремлений простір. Майже ніхто чужий тут не бував.

— Яка велика честь! Дякую вам.

Кірш підійшов разом із єпископом до великого дерев'яного столу, де на них чекали двоє літніх людей. Того, що ліворуч, як видавалося, час не помилював: очі втомлені, біла борода сплутана. На ньому були пом'ятий чорний костюм, біла сорочка і капелюх.

— Це рабі Єгуда Кьовеш, — мовив єпископ. — Видатний юдейський філософ, який написав багато досліджень із каббалістичної космології.

Кірш простягнув руку через стіл для ввічливого рукоштовпання з рабі Кьовешем.

— Приємно познайомитися, пане, — сказав Кірш. — Я читав ваші праці з Каббали. Не скажу, що зрозумів, але читав.

Кьовеш дружньо кивнув і промокнув очі носовичком: вони рясно сльозилися.

— А це, — єпископ указав на другого чоловіка, — перед вами шанований аллама Саєд аль-Фадл.

Видатний знавець ісламу підвівся й широко всміхнувся. Він був невисокий на зріст і огрядний, із життєрадісним обличчям, але погляд його темних очей був несподівано проникливим. Одягнений він був у скромний білий талаб¹.

— І, пане Кірш, я читав *ваші* прогнози щодо майбутнього людства. Не скажу, що *погоджуюся* з ними, але читав.

Кірш люб'язно всміхнувся й потиснув йому руку.

— І наш гість — Едмонд Кірш, — завершив єпископ, звертаючись до двох своїх колег, — як ви знаєте, шанований спеціаліст із комп'ютерів, теоретик ігор, винахідник і щось ніби пророк технічного світу. З огляду на характер його справи, мене прохання про зустріч із нами здивувало. Отже, тепер я передам слово панові Кіршу, щоб він зміг пояснити, з чим до нас завітав.

Із цими словами єпископ Вальдеспіно сів між двома колегами, склав руки й очікувально поглянув на Кірша. Троє поважних людей дивилися на нього, немов трибунал,

¹ Традиційне чоловіче мусульманське вбрання, відоме також як дишдаш.

створюючи напружену атмосферу, яка скоріше пасувала б інквізиції, ніж товариській зустрічі вчених людей. Тепер Кірш зрозумів: єпископ навіть не поставив для нього стільця.

Кірш більше здивувався, ніж злякався, придивившись до трьох літніх чоловіків перед ним. «Тож ось яка вона — свята трійця, про яку я просив. Три мудреці».

Збираючись із силами, Кірш якусь мить помовчав, підійшов до вікна й подивився на дивовижний краєвид унизу. Залита сонцем клаптикова ковдра давніх пасовищ простяглася глибокою долиною, над якою стриміли скелясті вершини гірського хребта Кольсерола. Удалині, десь над Балеарським морем, на обрії купчилися важкі грозові хмари.

«Як доречно», — подумав Кірш, відчуваючи, яку бурю він незабаром спричинить у цій кімнаті й довколишньому світі.

— Панове, — заговорив він, різко розвернувшись до співрозмовників. — Я переконаний, що єпископ Вальдеспіно вже переказав вам моє прохання тримати почуте тут у таємниці. Перш ніж ми продовжимо, просто хочу нагадати вам: те, чим я з вами поділюся, має зберігатися в суворій секретності. Простіше кажучи, я хочу взяти з вас обітницю мовчання. Домовились?

Усі троє кивнули, даючи мовчазну згоду, — зрештою, Кірш розумів, що вони не матимуть бажання ділитися цим із будь-ким. «Вони захочуть сховати цю інформацію, а не поширювати її».

— Я сьогодні тут, — розпочав Кірш, — тому що зробив наукове відкриття, яке, не сумніваюся, вас вразить. До нього я йшов багато років, сподіваючись знайти відповіді на два головні питання нашого людського досвіду. Тепер, коли я досяг бажаного, то прийшов саме до вас, бо певен: ця інформація вплине на *вірян* усього світу надзвичайно глибоко і, цілком імовірно, спричинить такий зсув, який без перебільшення можна назвати руйнівним. У нинішній момент я — єдина людина на землі, яка має цю інформацію і розкриє її вам.

Кірш засунув руку у внутрішню кишеню і видобув великий смартфон, який сам розробив і зібрав відповідно до своїх унікальних потреб. Апарат мав яскравий, із мозаїчним малюнком чохол, і гість поставив його перед господарями, як телевізор. За мить він, скориставшись пристроєм, зв'язався з ультрасекретним сервером, ввів пароль із сорока семи знаків і став транслювати презентацію.

— Зараз ви побачите, — сказав Кірш, — чернетку того, чим я збираюся поділитися зі світом приблизно за місяць. Але перед тим, як я це зроблю, мені б хотілося порадитися з кількома найвпливовішими релігійними мислителями світу, щоб побачити, як ці новини сприймуть ті, кого вони вразять найглибше.

Єпископ гучно позіхнув: він, схоже, скоріше нудився, ніж хвилювався.

— Багатообіцяльний пролог, пане Кірш. Ви говорите так, наче зібралися похитнути основи світових релігій.

Кірш обвів оком давню книгозбірню, повну священних текстів. «Воно не похитне основи. Воно їх розіб'є».

Кірш уважно подивився на тих, хто сидів перед ним. Їм невідомо, що лише за три дні він збирається оприлюднити цю презентацію на захопливому, тонко зрежисованому дійстві. Коли він це зробить, то світ зрозуміє, що вчення всіх релігій мають одну спільність.

Усі вони докорінно неправильні.